

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 50.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожич у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без поваца никакве се не уважавају и ручбине.

„Све за народ.“

II.
(Свршетак.)

Садашњи дух времена негледа, помаже ли влада или не; он хоће само радњу и снагу народне образованости, која се неоснива на појетским сањаријама, већ на чистој народној свести. Да, просвета искорењава по народу заблуде и празноверице, то је стара песма; или као што наученаци веле, просвета преноси један народ са поља метафизичког на поље стварне физике, радње и практичности. Јер помоћу науке увидеће, да никад у друштву неможе да буде потпуце једнакости, а практика ће га научити, да у свету непостоје никакве „утопије,“ с којима нам неки врећају чувство слуха, а раденошћу увериће се, да се у сваком реду може доћи до задовољства.

Али где ће народ наш да се наоружа таквом просветом, тим небеским оружјем, што се њиме руши глупост и незнање? Да ли на оном истом месту, где се негда оружја физичким убојитим оружјем противу крвних душмана што му земљу поробише? Али сад је друго време. Ми немамо нужде да по манастирским подрумима кријемо огањ љути, што га наменуемо тиранима; Нама тај огањ више не треба, нама треба огањ истинске науке, с којим ћемо да потлачимо глупост и незнање, у коме нам народ тоне. Па може ли народ наш таког огања да нађе у манастирским ћелијама?

На жалост никако . . .

Шта, ви неверујете поштовани читаоци? То је додуше страховита али сушта истина. Зар ви мислите, да они што се љуте што и у Срба као у Руса нема „златних кретова“ „жезлова“ и „пабедрепика“ и „про-

чих различија;“ зар они велим маре за народну просвету. Толико сам заветина манастирских прошао а слабо кад чух словца из уста св. отаца о народној просвети, а никада: да се и блаженство тече са радом, чувањем и удруживањем људи. Желети је, да се покрај песме божаствене види и радња, да би народ у намастиру нашао све оно, на што га садашњи дух времена упућује. Користи треба да има народ од тих заветина, јер друкчије изгледа, да се оне чувају само због пређашњих заслуга својих, а то би то исто значило као и „воскресење“ племства.

Па ко ће онда да постави темеља нашим задругама, ако не ми сами? Напред смо већ споменули, како има које влада неможе да руководи јер ће одмах да добију званичног вида. Доказ томе су толики наши одбори што се склапаше и растураше једино с тога што је у њима место братске слоге овладала званичност. Сад нећу да питам где се страшише ти одбори дружине и дивна идеја о раденичкој кући; већ само питам шта нам смета те се не удружавамо? Ако поједини владини органи неће јавног збора и договора онда има лека у министарској одговорности. Камо вас дакле господо наученаци да свету на виду јавно поучите старију и млађу браћу. Јер ако ви само за зеленим столом показујете научењаштво ваше, онда се у памети вашој врчу само велике столице. Камо вас родољубиве публицисте, што се хвалите да сте били орган великог Михаила, па кад вас народна страна пожели без маске а ви мислите: „кад несме да удара по коњу а она удара по седлу.“ Смисао те изреке остављам вашој „проницателности на разрешеније,“ а ја вас питам где сте сада да кажете, како ће да се развије удруживање код нас Срба,

да нас учите да смо сложни, па заједничким радом да стварамо срећу народну? Где сте св. оци архијереји, калуђери и монаси? Зар за то одрекосте крштених имена ваших да простирете патријарске буле или да се топите у „стихотворенијама“ у Световиду, преставнику препотопске журналистике, која ако му пакосни планови за рукама неиспадно зна отићи „и у бољи свет, у славенства цвет.“ Оци . . . оци . . . народ вас зове да матерњим језиком протумачите јеванђеоске истине, да га напојите истинском науком, да га нерастрже незнање; јер од те болести испомажу васиљеве молитве. . .

Поврх свега што о удруживању зборах наћи ће се опет који те ће ми рећи: „нисмо ми зато надлежни, има ко зато да се брине.“ Таким читаоцима одговарам, да влада била она најлибералнија на свету не може да покреће мисао слободног удруживања, које долази из чисте народне свести. Давање слободе појединцима било привилегисање, само народ је позват да иште од владе рачун, да зајиште већу слободу, здравију храну за политички орган. за свој, за који се неће кројити нарочити закон да се у његовим „границама“ креће здружена снага. свестан народ неће трпети да између народног преставништва и кнеза буду законодавни мостови, који ничему неслуже већ праве друштво да се пореза што пре потроши. Кад се удружимо онда није нужно да смо у посади. Удружавајмо се дакле, јер је удруживање снага којој није потребан баталијон жандара да изврши племените тежње! . . .

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Неки чланови депутације, за коју смо јавили у прошлости, да ју је наше општинско веће изабрало, да поздраву Њ. В. цара у Базјашу приликом његова пута на исток, захвалише на тој почасти, те је г. Градоначелник опет сазвао скуп ради новог избора. Али избор немогаше да се предузме с тога што на састанак дођоше само три општинара. На то је г. Градоначелник наново позвао општинско веће рекав у позивници да ће маџистрат сам да наумењује чланове депутације ако се веће опет не би скупило. Ми смо тог мишлења да други пут није ни требало да се сазивље општинско веће него да би довољно било да варошки преставници или сами сачине депутацију или да одреде и позову друге грађане на то. Главно је што је варошко заступништво донело закључак да се депутација пошаље а ко ће ту депутацију да саставља то је споредна ствар.

„Кријумчарење отело мах, томе треба на пут стати,“ вели се у угарском министарству финансије, те је ова висока власт закључила да се саставе мешовите комисије које би пронашле средство да та незаконитост престане. Така једна комисија и у Земуну је пре неки дан држала седницу у овдашњем маџистрату. Хрват барон Кушљан, управљач финансијске дирекције у Осеку, тога ради дошао је у Земун. Осим нашег Градоначелника, полицајкомесара г. Блума и виших армицарских чиновника овдашњих био је на састанку и бродарски инспектор г. Леман. Овога господина ваљда зато позваше на скуп што у Будиму држе, да силно кријумчарење бива средством пароброда одкад ови и код Београда пристају. Ово мишлење толико је наивно колико показује потпуно непознавање околности. Г. министар Лоњаји као и остали већи органи министарства финансије доста дуго већ врше финансијске послове па би требали да знају оно што сваки земунски факин знаде, а то је да силно кријумчарење не бива паробродом већ другим начином. Зар тој господи нису познати читави каравани кријумчара што их путници ноћу среташу по друмовима? Зар не памте да су кријумчари толико пута начинили са стражом окршај; зар се несећају толико грдних гомила узалћеног еспапа што их је власт кријумчарима одузимала? Паробро-

ди што прелазе у Београд свагда имају финансијских надзорника; до ових стоји да пазе да се ништа кришом у лађу неунесе, па ако би се ипак што унело што они опазили нису то би сасвим у незнатној количини било, кад би речени органи иоле своју дужност вршили. Штетно би било сасвим по народну привреду кад би се саобраћају сметало из неоснованог узрока а сасвим би неморално било кад би ко други морао за то да одговара што финансијски органи неврше свој посао како ваља.

Јавили смо у своје време да ће у Земуну међународна телеграфска комисија да већа. Та конференција држана је ове недеље. Аустро-угарску државу заступаше дворски саветник г. Брунер, др. Хофман и Самујило Најман, Србију г. Рајковић из Београда а Турску Топош-ефендија из Цариграда. Предмет конференције као што је познато беше тај да се уреди бољи начин међусобног телеграфисања; но уједно и то да се телеграми за Индију уредније експедирају. Као што чујемо напустиће се у том погледу телеграфска станица у Нишу. За Индијску кореспонденцију постадоше у новије доба руске линије знатан конкурент. А да се та корисна кореспонденција неби са овог земљишта на руско преместила постарала се комисија за разне олакшице у тачном и брзом оправљању телеграма.

О седници црквеног одбора говори следеће извешће опширно, које ћемо у идућем листу пропратити.

(Седница црквеног одбора 3. октобра.)

Претседник др. Ј. Миланковић, потпретседник г. Ст. П. Марковић, перовођа г. Ст. Л. Милашиновић; присутни чланова било је свега 15, а нуз ове присуствоваху преч. г.г. пароси В. Суботић и Н. Савић.

По прочитању записника прошле седнице приступи се читању од подбора израђених „учитељски дужности“ од којег је нацрта тачка по тачка читана и онако као што је усвојен увешће се на крају данашње записника.

Потпретседник г. Ст. П. Марковић умољен од стране одбора почем је на овогодишњем испиту у II и III разреду женске школе било, да одбор о успеху у дотичним разредима извести, извешћује одбор да је успех у дотичним разредима добар био. Са свима гласовима осим једног усвојено је да се дотичној учитељици г-ђици А. Дамјановића на послату молбу повисе плата и то једногласно се усваја, да јој се досадања плата повисе на своту од 400 фор. а. в. и ако неби достајало на „школског фонда,“ то ће се свота намирити на црквених каса. Ово се има као предлог у главној црквеној скупштини поднети.

Овдашњи пароси обратине се писмено општини са молбом, да им ова изда плата, док се парохијалне покупи. Почем парох Н. Савић изјављује да је извештен, да ће за извесно добити из маџистрата

своју плату сви пароси, и молбу на траг поднети то се у том погледу не доноси решење.

Чита се допис овомесне школске управе у коме се општини јавља, да у IV. разреду овомесне главне школе нема учитеља вероаконна и моли да се дужна мера учине, како би се том помоћи могло, јер у осталим разредима овомесних школа предају пароси ту науку. Има се г. протојереј А. Живановић да позове, да се побрине, да одма и у IV. разреду ту вероаконску науку парох предавати започне почем су се предавања у овдашњим српским школама већ отпочела.

Маџистрат позива дописом општину, да пореже четир процента протопревитерску плату. Изабран је пододбор у лицу г. Ст. П. Марковића и г. Ж. Ј. Лончаревића, да о том у идућој одборској седници предлог поднесе.

Прочита се од г. надучитеља и управитеља овдашњи немач. школа М. Стојановића под бр. 45. од 2. октобра п. р. о. г. припослан допис, у коме одговара, да је вољан одавати се повину овог црк. одбора у погледу примања српске деце у овдашње немачке школе, и с којим је уједно припослао и шест сведоца српских ученика, те пита, еда ли их може ва ваљане сматрати и почем претседник најави, да му је већ и без седнице одговорено, јер међу тим седница одборска није држана, а предавања су у школама почела. Прима се са одобравањем на знање.

Чита се допис и молба, коју је учитељ г. Ст. Л. Милашиновић у име срп. учитеља и учитељица поднео старатељу школском г. Ј. П. Јовановићу, да се завесе на све проворе срп. школа набаве, од којих је у здању школском код свето-николајевске цркве 8 комада, код свето-богородичне цркве 9 комада а у здању горњоварошке школе 3 комада нужне. Упућује се старатељ на набавку.

Прочита се молба учитеља оvd. г. А. Кувањновића, у којој овај позивајући се на вис. решкрипат од 10. августа 1868. год. иште да му се стан, који као овдашњи учитељ ужива и који је у кварном стану, оправи. Тугор свето-николајевске цркве г. Ј. Чугуковић и школски старатељ г. Ј. П. Јовановић имају све најнужније потребе навидети и одма оправити дати.

Чита се допис „Збора оvd. српских учитеља“ у коме моли да се у смислу високог решкрипта од 10. августа 1868. год. сваком учитељу појединце од стране ове општине даде и депутат у дрвима. Изабран је одбор у коме су ова три лица: г.г. П. Вукомановић, Ј. Милаковић и К. Атанацковић, да поднесу у идућој одбор. седници предлог о томе.

(Свршиће се.)

— Наш дописник из Београда пише нам ово: Србија је правна држава, тако нам бар из дана у дан причају владини органи, доказујући то својим доктринаризмом. Штета само што они ту нашу законитост забораве да насликају сликама из свакидашњег живота, како би свет видео да су и најнижи полицајски органи пуни те законитости. Ево једног доказа како, они уреду да поштују достојанство грађанима и светињу дома. Ономад на св. Тому око десет сахата у вече јурнуше два жандара с пушкама у кућу једном грађанину и викнуше на његова госта да иде с њима у полицију. Домаћин их учтиво замоли да се уклоне из куће, а они ти њега за гушу. На то жена етаде да запома-

же а они и њу гурну низ басамаке. Тако тако жандарми показаше своју јаничарску силу над мирним људима. Но мислимо да овако штогод нико није њима заповедио, а ако је доиста онда је тај неко још гори од жандара. Овом приликом кад је већ реч о полицији ваља ми казати, да је пронађена још новија система шпијунисања. Тако поводом неке малене демонстрације у Парку Београдском, изађе на видик једна госпоица, што често посећује дом управитеља дворца, те поче да распитује ђаке за имена неких и неких другога њиних, ко бајаги из радозналости. Да ли ће реченој госпоици испати за руком средство, да обичне шале закони за познату фирму „опасности за династију,“ то ћу вам јавити. — За Владимира Јовановића чули сте ваљда да је долазио у нашу престолницу, где га ђаци оно посљедњи пут поздравеше како ваља у ученом друштву. Но немојте помислити, да је омладина београдска охладнела према овом вреном Србину. Не . . . ђачка дружича „побратинство“ одредила беше десеторицу из своје средине да га поздраве, али „чувени“ омладинац Алимпије Васиљевић назре (ваљда путем лоџике?) да ће то да шкоди Владимиру, те стаде на пут сваком поздраву. Па како онда да нас нетуче В. са његовим морским чланцима у листу, што свако вече иде „три за грош!“ . . . Ја би вам радо показао слику овог новог публицисте, али ми оскудева светлост од чирака конзула Радосављевића . . . Но Београд је ономад имао још једног чувенога госта, Алберта Кона, из дома Рочилдова, који је уз пут за сујецки канал посетио и наш нови „пијемонт.“ Комбинације што се отуда изводе по неким круговима остављамо „Јединству,“ а ми ћемо споменути, како је тај гост са Француским конзулом посетио овдашњу јеврејску школу и с учитељима заједно испитивао ђаке и сила се обрадовао, кад је видео како јеврејска деца особито лепо српски зборе и пишу. Ту марљивост једног чувеног странца за просветом у нашој домовини спомињемо с тога, што нам је скромна жеља да послужу за углед неким великашима, што су на путу у Србији, па место да разгледају оваке заводе, они огледају свој високи дар у војничком беседништву. — Познато вам је да г. министар унутрашњих послова путује по Србији а у послу да га заступа војни. То је опет доказ нов колико су полицајски и војнич-

ки послови сродни. Плод тога сротства увиде се одмах како стајковци ни на јемство од педесет грађана смедеревских недадоше из слободе да се брани.

†. Ми чусмо за ваш лист у Крушевцу, знамо каки му је програм па с тога се усуђујемо да углас „једног Крушевљанина“ и ми коју рекнемо из општинског живота. Да ми маримо за просвету доказ је што подигосмо не само лепо здање за реалку већ и за женску школу, у знак да ми добро појимимо колика је потреба да се васпитају женскиње те одгајиље човечанства. Зарадовасмо се кад за учитељку добисмо институтку београдску. Али нас нада превари. Г-ђица мешто да својим скромним понашањем дубоко укорењава у срце деци морална осећања — она је слика кадри-цивилизације и деца од ње сваки дан имају да виде сцене љубавне — даме и квартир дели са г. официром младожењом *in spe* а опћинари то мирно гледе, јер су ради можда да Крушевац буде одиста мост преко кога ће „културтрегери“ да преносе јевропску цивилизацију у југословенске покрајине. „Јединство“ је већ појавило како је већ и овде учење по жељи испало само се тамо вели да су војници нешто нерасположени били што нису имали народног одела; али ко зна можда су били нерасположени зато, што није имао ко да их патријотским речима ободри као оно Смедеревце патријотским речима да их научи како ваља да умиру прво за кнеза па онда за народ и слободу. Што се дисциплине тиче ту наравна да је достојно одржавао г. мајор, који уме да је потрже и кад није логор. Толико сад а други пут ћемо гледати да вас и више с нашим стварима упознамо.

— Осим г. Живковића и посланик г. Контњћ положио је свој мандат на загребачком сабору. Сремска жупанија ограђује се против саборског закључења, по ком се у сремској жупанији ћирилица замењује латиницом. Дворски саветник Златаровић у име владе уверава сабор, да ће се о првом сабору, који се састане, уместо садањег закона о штампани, који се повлачи из времена абсолутизма, предложити нов времену сходан. Сабор је позвао владу да предложи закон о прокопавању канала између Вуковара и Шапца.

— Њ. В. пар полази сутра по подне жељезницом из Пеште и приспеће по свој прилици око пет часова пред зору у Базајаш. Отуда ће које лађом које сувим путем до Турне Северина где га чекају два брзоплова подунавског паробродског друштва који ће цара и њетову пратњу одвести у Рушчук, где ће од стране порте да их дочекао неколико турских великаша а међу њима познати Омерпаша. О том царевом путовању читамо још и ово: из Цариграда јављају да се у Босфору скупља турско бродовље, које ће султана пратити на Јаву. Огромне се припреме чине да се дочека цар аустријски. Порта уговара са „Comptoir d'escoute, зајам од 16 милијона. Вандерелст добија од порте по милијона накнаде. Но гласовима из Кајира сумња се да ће вице-краљ бити на светковини при отварању суецког канала. Цара аустријског у Кајиру очекују да дође 26. или 27. октобра. Путовање цара аустријског по реци Нилу до првог катаракта трајаће читавих седам дана (од 28. октобра до 4. Новембра) и за тим ће се кренути у пристаниште Сајидско на светковини суецког канала.

— Министар финансије Лоњаји поднео је угарском сабору опширно извешће о финансијском стању државе, у коме показује да је лане више од шес милиона форината било већег прихода нег што је био расход, буџет пак за идућу годину такођер је поднесен сабору.

— Срби у Боци которској побунили се што су их у војнике писали. Како немачки листови јављају име неколико хиљада усташа, те чак из Штајерске и Беча на врат на нос шиљу војеку да их покоре. Но доста ће јада видети војска због каменитих брда и јунаштва побуњеника. Бечки дописник „П. Лојида“ пише о постанку немира ово: „Кад се према определењу закона о војци у области которској почело новачење, становници тамошњи, као што је познато устадоше на отпор Срески капетан, немогавши им одољети одвезе се одмах намеснику Вагнеру, да иште помоћи и упутства, а комисија, што је уписивала војнике, остане међу тим у Котору. Но капетан задржи се дуже, него што је мислио, а председнику комисије, неком вишем официру, било дуго време, те он у отсуству капетановом настави уписивање, и оне које је нашао да су добри

ваши слободни годишњу стојећу војску, место у народну. Кад је то чуо народ, устане на оружје и образује прави устанак. Какав је замашај узео досада устанак, показује један телеграм војеноме министарству, у коме се каже, да су усташи приморали војску да се натраг повуче. "Дописник јемчи, да је са свим истинита та вест, о којој се до сада ћутало.

— Шпанској влади испало је за руком да освоји Валенцију. Против вароши направљено беше 12.000 војника са 40 топова па опет једва освојише варош после толико дана. Пад Валенције за усташе велики је удар али опет зато неће их сатрти. И други гласови из Шпаније доносе најбољи изглед за у потоње. Седнице скупштинске задржате су а готово и остале личне слободе, те је неограничено диктаторство завладало. То су последице дакле што их је септембарска револуција донела! Даље јављају да је једна чета од хиљаду усташа потучена код Алцире и да је том приликом више од 60 мртвих пало. За усташе у Валенцији јављају, да су већином били сељаци, дакле републикански дух и у сељаке ушао. Даље јављају: У Сарагоси потукоше се републиканци са војском у последњи четвртак. Битка је трајала од подне па целу ноћ, те једва са великим губитком трупе освојише слободњачке барикаде по вароши. Исти гласови долазе из андалуских вароша где се из Гранаде и Малаге синови слободе повукоше у планине да четнички ратују, те се и ту очекује битка. Зацело ће влада и ову побуну да угуши али то ће велику несрећу за земљу донети јер ће учинити да се политичко уређење сила одужи. Републиканског вођу Карвајала код Валенције била је влада помиловала али је милост због поквареног телеграма одоцнила, те тако убише овог славног борца за републику.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Пешта. 11. октобра. (Телеграм.) Из Лондона и других страних пијаца вести нешто боље гласе, те и овде је цена боља. Узанска шеница за октобар до 4.70, за новембар и децембар по 4.60, 88-фунт. до 5.20, 87-фунт. до 5.10, а 86-фунт. за сва три месеца по 4.50. Кукуруз за новембар по 2.55, готова роба по 2.40/45, Јечам се слабо тражи а воћи је цена утврђенија.

Сисак. 11. октобра. (Телеграм.) Што мало робе има, држе се цене. Ови дана очекује се око 20 шлепова и неколико лађа са храном, којом постаће живља радња. Цена: шеници 86/87-фунт. до 5.10, кукуруз до 2.55, босански по 2.45/48.

Стање воде Саве и Дунава.

Код Земуна:

У четвртак 9. септ. 4 с. 4 п. над нул. Облачно.
" петак 10. септ. 4 с. 5 п. над нул. Кишов.
" суботу 11. септ. — —

Код Митровице:

У четвртак 9. септ. 1 с. 7 п. над нул. Кишов.
" петак 10. септ. 2 с. 4 п. над нул. Кишов.
" суботу 11. септ. — —

Код Сиска:

У четвртак 9. септ. 19 с. 5 п. над нул. Кишов.
" петак 10. септ. 22 с. 9 п. над нул. Кишов.
" суботу 11. септ. — —

Код Оршаве:

У четвртак 9. септ. 2 с. 4 п. над нул. Ведро.
" петак 10. септ. 2 с. 5 п. над нул. Кишов.
" суботу 11. септ. 2 с. 7 п. над нул. Облачно.

џ Земун. 11. септембра. Од неколико дана наступил и у нас јесенско време а још пре неколико дана лепних топлих дана има досмо. По телеграфским извешћама свуда по јужној Аустрији исто је време наступило а код Сиска надошла је вода за 24 час 12 стопа. Ово ће време да буде и узрок што слабо довоза имаде. На овдашњој пијаци купује се зоб врхом по 2 фор., наполице 120 фуната по 4.20. Свињари плаћаху кукуруз по 4.50 а неки и по 5 фор. Цента масти с буретом по 37.50. И из Панчева јављају нам јуче како су слаби довози а ова је цена: шеници 4/5 фор., кукурузу у класу 2 фор., зоби 1.50, јечму 1.80. Што су цене храни скочиле на страни приписује се томе што је кукуруз у Америци слабо родио те не само што неће та роба отуда да се извози већ ће то учинити да ће се и шенице и брашна слабије извести.

Из Београда нисмо добили ове недеље дописа од нашег трговачког извештача. По страним листовима читамо међу тим, да су понуде због грађења српске жељезнице отворене и да она што ју је предао пруски предузимач др. Штрусберг преко свога повереника најпробитачније услове показује. Прошле недеље пак зборило се да конзорција што је заступа г. барон Николић највише изгледа има да ће добити концесију. Види се да и једни и други гласови нису ништа друго већ прости маневри тражилаца, па као такав показује се сад и онај телеграм, што је јавио да је турски жељезнички концесионар Хирш уступио своју дозволу парискоме банку Рочилду. Г. Ђ. Стратимировић посведочи и овом приликом да није само уставац на политичком и војеном већ и на трговачком пољу; јер његовој иницијативи приписују ову живу полемiku што се сад води по београдским листовима и која нам се чини

да је сасвим излишна, почем је српска влада већ изјавила своје гледиште о жељезничком питању.

Јављено је у овоме листу у своје време да се овде у Земуну склопило једно трговачко друштво под фирмом: „источно трговачко друштво.“ Пре неки дан издало је оно своју окружницу којом јавља да је радњу отпочело. Окружница је та издата у четири језика: немачки, српски, грчки и француски. У једно јавља да ће за друштво потписивати г.г. Димитрије Биало, Никола Вулко, Карл Звржина и Петар Јанковић. Кад смо за то друштво први пут јавили читаоцима нисмо могли тачно да наведемо делокруг његове радње и ако смо читали устав његов што га влади на потврду поднесоше. Да би се публика сама о тој новој радњи извести могла стављамо речену окружницу овде од речи до речи:

„Да би се свезе и извршавања трговачких послова између истока и запада отвориле установљена се задруга: „источно трговачко друштво“ са обзиром на згодан географичан положај седиште у Земуну.

То ће се подужеће без разлике занимати са свим у трговачку струку спадајућим пословима, при чему ће особиту и највећу пажњу обратити банским, комисијонским, зајмовним и агентурским радњама.

Задруга ће, кад јој уставу одобрење приде, нове чланове и у страним местима поставити, како би се сваки могући напредак трговини допринети могао.

Задруга јамчи солидарно, као што је и чланком у уставу утврђено, да се јамчећи фонд не сме од фор. 50.000 смањити, и мора свагда законито доказати бити.

Споменени устав поднесен је већ високој власти, а одобрење овога даће се у своје време на знање.

Почем ово одобрење званичним путем дуже времена изискивати може, тако подисани налазе за целосходније, да посао и пословне свезе без сваког одлагања и препреке одома, због чега се завод под протоколсатом фирмом код трговачког суда Биало — Вулко источно трговачко друштво у Земуну, са банском, комисијонском, зајмовном и агентурском радњом 15. Септембра 1869. отвара.

На основу горе наведеног позива се, да би се због трговачких послова са овом фирмом у свези скупити изволело, која ће драговољно свака извешћа давати.

Фирма ће се поред штампила заједнички са два имена правно и обвезано потписивати, која нека се изволу у назначеније узети.“

Земун. (Званично.) У среду 12. новембра т. г. продаје се у Панчеву царско кућиште на великој пијаци, што је процењено на 15.000 фор.

— У селу Чуругу најкашњег батаљона појавила се болест у рогатој марви.

Земун. Ово дана прођоше Соваушке ове теретне лађе за Сисак: Лађа „Су тан“ са 4000 мерова жита; лађа „Темшвар“ са 4700 мерова шенице; лађа „Македонија“ са 2200 вагана жита и 8200 вагана шенице.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	О к т о б р а					
Дукат цесарски	5.85	5.85 ^{1/2}	5.85	5.85	5.84	5.84 ^{1/2}
Сребро	120.25	120.35	120.50	120.65	120.50	120.35
5% металици	60.—	59.50	58.90	59.25	59.70	59.70
Ови с кам. мај—новем	60.—	59.50	—	—	59.70	—
5% народни зајам	69.40	69.—	68.90	69.—	69.25	69.20
Акције народне банке	716.—	708.—	705.—	708.—	711.—	710.—
" кред. завода	253.—	244.50	238.—	242.—	244.75	240.—
Ловови 1860. године	95.60	97.—	94.10	94.10	94.40	94.30
лондон	122.85	123.—	123.—	122.80	122.75	122.80

Пловидба местне лађе до 19. октобра.

Из Земуна у Београд, у 7 сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 8 сахата у јутру и у 12
 и по сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 2 и
 по сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 5 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 5 и по сахата после подне.

ПАРОПЛОВНА ОБЈАВА.

Сутра у понедеоник 13. октобра
 у 8 часова у јутру полази особена
 путна лађа из Земуна у Базијаш,
 која пристаје код Београда, Панче-
 ва и Ковина. Други дан вратиће се
 натраг у Земун.

Главна агенција.

Morgen, Montag den 25. October, 8
 Uhr Früh fährt von Semlin nach Ba-
 hiasch ein Separat-Passagierschiff mit
 Berührung von Belgrad, Pansevo und
 Kubin. Dasselbe kehrt Dienstag retour
 nach Semlin.

Die Haupt-Agentie.

ПРВА СРПСКА БАНКА.

ОГЛАС.

Од стране „Прве српске банке“ даје се на знање
 свакоме кога се тиче, да је она одредила дан 9./21.
 октобра 1869. г. као дан изласка својих деоничарских
 привремених признаница, које на 40 дуката цесарских
 гласе и уплату 30% или 12 дуката у злату — од ко-
 мада — представљају,

У једно јавља да 5% камата на овај улог тече
 од 9./21. октобра 1869. год.

У Београду, 6. октобра 1869. год.

Прва српска банка.

Ж. Карабиберић с. р.

Заступник директора:

Тома Андрејевић с. р.

Да су предподписани представници Прве српске Банке, које суд лично по-
 вњаје, овај оглас у име исте банке издали, и за свој пред судом тр-
 говачким признали — суд трговачки потврђује.

Nro 3663.

3. Октобра 1869.

У Београду.

Председник суда:

Коста М. Драгутиновић с. р.

Секретар:

М. С. Милевић.

На знање.

У овпашњу трговачку школу примају се
 ђаци до 18. октобра. Школарица за цео тецај из-
 носи 30 фор. Програм учења шиље бесплатно

J. Münster.

Aviso.

Die Aufnahme in die HANDELSCHULE findet
 bis zum 1. November d. J. statt. Das Honorar beträgt
 pro Cours 30 fl. 5. W. Programme werden franko ge-
 spendet.

J. Münster.

Ђорђе Теодоровић

у Земуну на пијаци бр. 66.

препоручује своје комисиолекско сто-
 вариште гробних камења од црвеног
 мермера и пруског гранита сваке вр-
 сте и величине по најјефтинију цену.

Даље се препоручује за резање и
 позлату надписа, и готов је примити
 на се, да код њега купљено камење
 на опредељено место поставити, јам-
 чећи у свему за солидну послугу
 по умерену цену.

Georg Theodorovits

in Semlin, Stadthausgasse Nr. 66

empfiehlt sein reichhaltiges Commis-
 sionslager von Grabsteinen, aus rothen
 Marmor und echt preussischen Granit, in
 allen Sorten und Dimentionen, zu den
 billigsten Preisen.

Ausserdem werden die bei ihm ge-
 kauften Steine auf Verlangen der ge-
 ehrten Commitenten auf Ort und Stelle
 aufgestellt, und auch das zu Inschriften
 erforderliche Meißeln und Vergolden
 solid, prompt und billig ausgeführt.

Нова гостионица,

Подписани јавља поштованој публици, да је
 добио од високог министарства персонално право
 на гостионичку радњу, коју је у својој кући у Ра-
 бацијском сокаку од 1. октобра о. г. отпочео. Ја-
 вљајући то позива поштовану публику на много-
 бројну посету.

У Земуну, 4. октобра 1869.

Стеван Бергер,
гоститељ.

КВАРТИР састојећи се из 2
 собе, кухиње и п.
 даје се под кири-
 ју у великој Закиној кући.

Борац у два света.

Коварна гуја — завист — поела се до највишег и најсветијег; пред тим се клања човештво и што историја са поносом прича, она ја све својим гнусним отровом наквасила и окужила. Међ хиљадама хиљада примјера наводим само Демотена и Сципијона, Сенеку и Сократа, Вашингтона и Боливару. Цигла Кошћушкова крјеност неоеквирена и неокаљања савладама је тог демона и сатрла је клеветању отровни жалац. „Мора човек и да га мучи — и обожава,“ говорили су о њему његови непријатељи. — „Кад би ми и главу одрубио, морао би му подићи величанствен споменик,“ одговорио је цар свију Руса, кад га натовараху, да би боље било заробљеног вођу оптужити и осудити као бунтовника, него га пустити слободна.

Кошћушко је рођен 1746 год. а васпитао се је у Француској. Кад је букнуо северо-американски рат он је био пољски сатник. Велики његов ђеније није могао у њему мировати. Замоли за отпуст, кога добије и одма одпутује у Бостон, ће ступи међ борце за човештво под управом Вашингтона. Млади Пољак поста помоћником главног вође, и борио се у свакој прилици као разјарени лав. Његова храброст, његова одважност, његова вјештина и врла значајност прибаве му пријатељство Вашингтоново и Лафајетово. Франклин од како га је упознао дружио се с њиме понајвише. Сви северо-американски ђенерали и државници одавали су му сваком приликом заслужну почаст. Кошћушко и Лафајет били су једини Јевропејци, којима је скупштина изрекла захвалност ослобођеног народа, и које је она одликовала са почасним именом „Цинцината.“

После свршеног народног ослобођења у новој земљи врати се Кошћушко опет у своју домовину, и убрзо буде поглавица оних људи, који су се трудили разгранату и угнетењу домовину ослободити и избавити од крајње пропасти. Кад се уређивала 1789. год. народна пољска војска сабор му повери управу над једним одељењем. Он онда разложи користи од слободног устава и ревносно се одважи за велику борбу противу много веће силе њихових суседа и непријатеља, који су се трудили, да се што пре приступи последној деоби пољске краљевине. У ратовима 1791.

и 1792. год. Кошћушко је сабрао лаврове венце. Са 4000 момака пољске народне војске он је издржао за двадесет часова навалу једне чете од 16000 све старих и извезбаних руских војника код Дубјенке, и срећно одмакне са половином оставише своје војске к главном стану. С тим је показао какав је негов велики дух.

Кошћушка шаху да поставе за врховног заповедника. Слаби и немоћни краљ Станислав изгуби сву одважност за даље опирање много претежнијој сили непријатеља, те се у својој невољи и очајању преда милости царице Катарине. Племени Кошћушко, немогавши да поднесе љагу своје отаџбине, да оставку на своја звања и настани се у околини Липиске у години 1792. Велики преврат у Француској баш тада слављаше своје надмоћује над савезном Јевропом и Конвент прогласи Кошћушка почасним грађенином Француске, и закаже народу да га уважава, као свога најплеменитијег госта. Но Кошћушко захвали на топло одликовању, јер није о ничем другом мислио до о поруги свога народа.

Доцније се скупе неколико људи из најбољих породица око Кошћушка, и они се договорише да помоћи народног преврата изгоне непријатеља из отаџбине, и да предузму одсудну борбу за слободу и независност. Савезници приправљаху се у највећој тишини, ником неказујући ту свету тајну.

Рат је беснио по свој несрећној Пољској. При свем том што је вођ пољски добијао битку за битком, опет мораде Пољска пропасти; јер се све више и више војачких чета нагомилаваху на заповест царице Катарине из њеног пространог царства на међе краљевине пољске. Пруси навале са запада, а Аустријанци принуђени околностима с југа. Овако силним непријатељима није могла да одоли сила народа пољског. Кошћушко, принуђен бранити се на све стране, мораде разкомадати своју војску, а те поједине чете беху једном побијене и савладане.

Кад су Пољаци под вођом Сјерановског у септембру 1794. год. у дводневном боју код Брзеца у Литви потучени били од много претежнијих Руса, ступао је Суваров са свом силом у средиште несрећне краљевине. Све пред собом ронећи, кршећи, рушећи и палећи што би му на путу сметало. Кошћушко је највећом напором око Варшаве сакупао 21.000 момака понајвише на-

родне војске. Храбро и јуначки ступао је противу Руса и не рачунајући на много већи број непријатеља, који су се још већма храбрили, што су били већ многе битке задобили и сабрали лаврове венце. Дванајест миља од Варшаве код градића Мачијевице састаше се обе војске и ударише се снажно 28. септембра. Руса је било 80.000, а Пољака само 20.000. Три пута јуришали су Руси на пољску средину, и три пута беху редови руски проређени од картача и три пута су били сузбијени од Пољака. Пољаци стајаху као кладе, пред њима се ваљаху гомиле руских лешева. Сад позове Суваров резерву, те сам поведе их на јуриш са удвојеном силом. Јуришајућа сила била је тако жестока, да су редови Пољака били пробијени и сузбијени. Сад се заметне очајна борба: четворица наваљиваху на једног.

Узалуд су била сва чудеса храбрости и јунаштва; усалуд је пало 10.000 све по избор Пољака; пољске чете беху ипак растурене; већина ђенерал и часника лежаху мртви или тежко рањени на бојишту само Кошћушко седећи на коњу још се је борио у најжешћем боју, храбрећи своје војачке, својим примером и громким гласом заповедајући. Из пет рана већ је текла крв овом борцу за слободу, а још му севаше у десници крвави мач. Али наједанпут га згоди кобно зрно у јуначна прса, -- мрак му падне на очи, те болним уздахом стропошта се с коња. Руси га нађу испод хрпе телеса и одирате га као свога заробљеника.

Пољска пропаде! Суваров узме многе градове јуришом и окаља своју славу нечовечном суровошћу над савладаним несрећнима. Варшава се предала 28. октобра. Пруси продираху све дубље; аустријска пак војска дође до Лублина, остало заузеле Руси. Наста и трећа деоба Пољске краљевине. Све се зави у црно и неста самосталност пољског народа. У поступку с ухваћеним витезом и с његовим друговима види се карактер царице Катарине. Опојена својом побједом, баца их у тавницу, и бедни сужни угледаху сунчану светлост тек по царичиној смрти. Цар Павле II. отвори тавнице, зовне Кошћушка предасе, дајући му његов мач; али витез одговори: „Царе, непримам мач, кад немам домовинне!“ и нигда више није носио оружје. Цар Павле потрешен тим одговором, поклони многе земље Кошћушку, који је све своје добро положио на жртвеник премиле домовине. Али он и на том захвали

рекавши: „Имам царе доста, ће ћу сејати репу, а више није ми потребно.“

Праћен својим верним пријатељем оде Коћушко у Француску, а затим у Инглеску. Овде га затече посланство северо-американске скупштине, које га позва, да као гост у Америку дође. Примивши позив он оде тамо и био је величанствено дочекан, и краљевском чашћу одликован. Сви редови народа и све дружине надтицаху се, да му што је могуће боље одаду поштовање. Скупштина одреди подпору и понуди му је тако уљудно и њежно да се је Коћушко немогаше одрећи. Земљаци његови послаше му мач Собјесков; но он га и не дотаче. Витез слободе хтео је да се бори само за слободу своје домовине.

Пољска је била у то доба само празно име. Наједанпут дође указ из Петрограда, по ком је ваљало да се пољски војаци помешају с рускима, и да иду у средину Русије. — Таки букну пламен, те пре означеног времена устане листом угњетени народ. Сви, мало и велико, старо и младо лати се убојног оружја, а Коћушка избере за главар. У кратко време била је растерана руска војска из Кракове, Варшаве и многих других пољских градова, у коме се они утврде.

Коћушко позове цео народ; представи му важност овог одсудног предузећа, разложи са бујним речима, да је ова борба за њега света борба, у коју ваља сваки Пољак да ступи и да сво имање жртвује, сво имање за благо домовине, ако желе, да као славни и слободни борци изађу из овог крвавог и светог боја.

Позив пролети као муња. Мекушци загребаше; племенити пак и честољубиви прихватише се мача, земљодељци коса. У све крајеве, које је Русија заграбила од краљевине пољске подижу се бунтовни одбори. На све стране скупљаху се храбре и добровољачке чете под управом храбри и врли војвода, кје су препречавале сјединење непријатељских чета, дебалу и пртљаг отимали а њих тукли. Но при свем том Коћушко није могао да удеси како би све силе заједнички радиле за тако кратко време. Руске и пруске чете продреше и ударише са свију страна. Коћушко скупи са неколико дана 20000 старих извезбаних војника и 50000 народне војске; са њима се морао бранити од четири непријатељске војске које су се састојале из 170000, све из-

везбаних и изабраних војника и 600 топова. Његова највећа моћ била је поуздање у Бога и самога себе, његово најаче оружје његово јунаштво, љубав суграђана и оданост његових војака. Најстарији ђенерали, с којима је прије Коћушко служио, слушаху његове заповести; седи законодавци скупише се око њега, млади синови кнежева и великаша придружише се појединим четама. И сам синовац краља, пре тога његов ђенерао, био је његов помоћник. Још ни један народ не показа веће оданости и пожртвовања за слободу и независност своју но сада Пољаци.

Коћушко небезаше само врховни вођ и заповедник војске, он је управљао и свима сполним у унутарним пословима, држајући се вавек простог живота без трошка, забранујући и другима разкоштво и скупљајући све нова и нова сретства за постигнуте свете племените народне цели.

Цезар у борби сливао је уједно са грађанском одважношћу и правдољубље Аристида, знајући врлину Вашингтона и државничку хитрост Силвија. Много су му прошле ноћи, кад није могао спавати од велике бриге за род и дом; његово стрплење и постојанство било је нечувено. Из државног савета летио је на бојиште, с говорнице у ратни савет, из писарнице у прокопе. Сад је ковао војничке планове, сад опет закон за добро народа и државе. Скришио је ропство, саставио судове, поставио народно вијеће, и чинио разне поправке и и измене, да само усрећи своју домовину непазећи на грување топова, које се орило по-целој Пољској. Био је већи Цинцинат од онога у старо доба, био је и грађанин и законодавац у једно, државник и вођа, владар и војник, слуга и диктатор. Тадија Коћушко поштовао је слабог Станислава и чувао негов дворјане. Његови непријатељи дивљаху му се и поштоваху га са његових врлина. Краљ је пруски једном приликом искрено признао, да је непобедим, а о племенитости и величини духа његовог да нема ни сам он појма (т. ј. пруски краљ), јер га је обмањивао са сјајним и велељепним поклонима, које је он (Коћушко) одбио са презирањем.

Кад је Наполеон I. у ратовима од 1807. год. Пољаке хтео учинити слепим оруђем противу Русије, обећавајући им обновлење њихове краљевине и устава, световао је Коћушко своје земљаке, да се недаду

заслепити варљивим и лажљивим речима. Но он је забадава говорио. Пољаци усташе под Дубровским и одаслаше одбор, да Коћушку понуди врховно заповедништво; али им он одговори, да неће туђе лаже потврђивати балчаком свога мача, и захвали на понуду. Наполеон је претио да ће га силом одпатити у Пољску, јер се је он међутим у Јевропу повратио, те се је час у Швајцарској час у Паризу задржавао; — но он је презирао његове претње, и није се дао обманути варљивим обећајима, која само на то следаху, да он постане Наполеоновим оруђем. И Наполеон је толико забасао да је под Коћушковым именом штампао у званичним новинама „Moniteur-у“ позив на Пољаке. Неустрасими борац међутим изјави јавно у другим новинама, да тај позив није његов. После пропасти Наполеона умоли он Александра, силног цара Руса, да поврати Пољској бар нека права. Коћушку се има доста захвалити, што је Александар даровао Пољацима неке олакшице, те их тако спасао од крајне пропасти. Последње године свога бурног живота проведе Коћушко у тишини, неколицином пријатеља у Солотурну (у Швајцарској, где је се 3. Новембра 1817. год. представио у вечност. Слободна Америка, чувши за смрт Коћушкову, обукла се је у црно, и подигла му је на Худсону, недалеко од Новог-Јорка прост али частан споменик, на том је урезану.

„Коћушку борцу у два света.“

Па би' л могао икоји путник, то славно име на том месту изговорити са немарношћу? Та овде се је Коћушко славно борио, овде је стајао увенчан славом уз Вашингтона и Лафајета, овде су они видели како се рађа сунце благе слободе над новим светом, исто сунце, које је доцније Коћушко видео где се гаси над несретном његовом отаџбином.

Цео изображени свет поштује и спомиње и дан дани тога мужа, који се је толико славно борио за човечанска права у оба света. Њему и приличе песничке речи:

„Бе су трави царства и градова?
Сатрше их бројеви векова. . .
Ал његово сјајно име сјаје.
Ко даница јасна што од вајкад траје.“ —

Превео А * *

Шетачеве белешке.

VII.

И ако сам намеран био да услед свађе са уредништвом овога листа,

које по казива. његовог до-
 шеника „ — о“ не хтеде да дели
 министарску субвенцију са шетачем,
 да своје белешке не изнесем на ви-
 дик у „Земунском Гласнику.“ то се
 ипак предомислих, те ево ме опет
 пред читаоцима. Та морам се праш-
 тати са читаоцима, јер као што чу-
 јем, избројени су дани овоме листу,
 на хоћу коју и да речем опоме де-
 лији у „Папчевцу“ који ме је „пао-
 ром“ назвао, који „светиње српске“
 клевета.

Но то су личне ствари, које то-
 лико не интересују публику и зато
 их остављам на послетку, док будем
 белешке своје саопштио, што сам
 их бележио при моме шетању од
 кад се нисам појавио. И доиста би-
 рање ми беше обиљно, како у по-
 гледу домаћих опаски, тако и у
 ономе што по свету бива.

Свагда треба оно што је ближе
 претпоставити ономе што је удаље-
 но. Тако се и ја радо шећем по
 нашем главном сокаку, по тротоару
 што су га газде „одмах“ по запо-
 вести маџистратској пред својим ку-
 ћама направили. Ту размишљавах о
 друштвеним врлинама, о ваљаним
 грађанима, који слушају наредбе
 власти и каквих лепих последица
 проистичу, кад се власт показује
 енерџичном. Такве мисли свагда ми
 испуњавају душу, кад се шетам по
 главној земунској улици; а да се
 не бих њихове милине лишио, од-
 мах се враћам натраг чим дођем до
 „сребрне кугле.“ Јер како ту тач-
 ку прекорачим, одма се улегну у
 душу моју друге мисли. Сећам се
 да и та похвална енерџија власти пре-
 стаје као што ми је и тротоара под
 ногама не стало, и такве непријат-
 не мисли све трају, док се бежа-
 нијског сокака не дочепам.

Овај сокак води лепим виногра-
 дима. Берба је. Десно и лево ору
 се песме берачица и казују, да је
 приспело лепо јесењско време, у
 у које се човек радује берићету
 датом од природе. Продужујући сво-
 ју шетњу свуд опажам весела дру-
 штва, која се скупљаше у берби
 код једног или другог пријатеља.
 Има ту и господскога друштва су-
 дећи по разговору, који се чак и
 на друму чује. Мора да је фини чо-
 век тај газда, који, је рад да се у
 образованом друштву наводи; али
 и јест атинска со најфинија зачин-
 ка при ручку и за то су је још у
 старо доба Римљани толико ценили.
 Штета да обично та зачинка брзо
 и чезава и уступа место богу на-

кићеном виновом ловом. Ту онда
 весеље добије други тип, који стоји
 у некој каузалној свези са бербом,
 пред којом је и у самој Атини бо-
 гиња Минерва покрила своје лице.

Пролазећи покрај винограда, у
 ком се је веселило то друштво,
 видим једну хартију у прашици
 друској. Од кад сам у „Застави“
 читао, да Карловачки ситничари
 савијају бурмут са старицама срп-
 ским, од онда не пропуштам ни је-
 дан листић, ма био чист или не
 чист, који на сокаку видим, а да га
 не узмем и не разгледам. Тој нави-
 ци мојој имам захвалити, што чи-
 таоцима овај концепт од писма мо-
 га изнети пред очи, који и ако
 није из Карловаца, опет можда је
 за тамо намењен. Ево његова вер-
 на преписа:

„Блазнавац и Томанија навалили
 на митрополита, да у цркви ове
 године и од сад сваке године об-
 навља проклетство на Карађорђе-
 вића, он никако неће, а од неког
 времена велико је неспоразумење
 између митрополита и регента. Ми-
 трополит београдски здраво је за-
 узег за наш сабор у Карловцима.
 Редовно сваки важнији акт преводи
 и шаље у Русију. Једном се је при-
 ликом пред једним важним госпо-
 дином изразио: „Нека се патријарх
 не плаши, он је православни патри-
 јарх. Митрополита неће Русија пу-
 стити. Најамници мађарски и швап-
 ски на веру православну и патри-
 јарха нападају. Чекајте док загрми
 нота, тресиће се и Беч и Пешта, а
 народ српски у Аустрији други ће
 пут. Неће зацело са Милетићем . . .“

Миливој и Томанија здраво (су)
 запети. Кад је у Крагујевац пошао
 није хтео нипошто Катарину на То-
 манију оставити, него (ју) собом по-
 вео и без њега не сме Катарина
 нипошто Томанији (ићи), а он врло
 ретко . . .

Са Гарашанином здраво (је) за-
 пето. Ценић и сви Гарашанинови
 људи у неверењу, зато је Ценић
 одступио. Гарашана се боје, у Грч-
 кој два тајна полицаја пазе на сваки
 корак његов. З. о. м. био је код
 њега у посети један Рус, а капетан
 питао га је ко га је послао, што на
 се је руски конзул огорчио.

Тако исто стоје са мајор Мишом
 за то је Мариновић одступио и у
 Париз отишао . . .

Француски конзул послао је једну
 врлу опору ноту због неког неспо-
 разумења, на што му ову врате
 другу још опорију, трећу још гору,

што задрже, и сад здраво запети
 стоје. Тужили су се на конзула у
 Париз . . .

Од народне војске куње се пушке
 и мале се реперације на истим у-
 пражњавају што до конца октобра
 све готово бити мора . . .

Werkführer von Gebrüder Pylloth,
 welcher 30/m. St. Serbien liefert, und
 die nächstens nach Belgrad kommen..

Чиновници (и) готово сва интеле-
 лигентнија класа озлојеђена на ре-
 генте . . . и то бивши саветници . . .

Барловац са Гарашанином . . .

Овај концепт с тога сам изнео
 на видик да би се они којима је
 намењен могли користити у случају
 ако је изгубљен пре но што је пре-
 писаи и отправљен. С њиме би се
 могао користити и онај нови агенат
 за Београд и Загреб у штилистич-
 ком погледу, јер и овај концепт као
 да је намењен двама местима те и
 у том обзиру може за углед служи-
 ти за извешће у Београд и Загреб.

(Свршиће се.)

СМЕСИЦЕ.

(Личне вести.) Земаљски наш поглавар под-
 маршал Вебер долази данас са пештанском лађом
 у Земун одакле ће у јутру у Бавајаш на дочек Њ.
 Величанству. С њиме ће да путује и г. генерал
 барон Кшиж. — На ономдњем састанку изабран
 је у Земунску депутацију општинар г. Хехмлинг
 наместо г. Ивићево који одсуствује, а депутира
 г. Волфа заменик је општинар г. Димитријаде.

(Српски календар за 1870. г.) Што га под
 насловом „Србин“ издаје овдашњи трговац г. Ми-
 лош Грабовачки већ је у штампи и биће готов
 концем овог месеца. Календар је добро уређен и
 штампа се лепим словима на финој хартији. Осим
 обичне календарске садржине има ту лепих поуч-
 них приповедака и песама, практичне за дом наш
 поуке једном речи удешен је према потребама на-
 ших крајева. Ми га већ и због саме јевтиноће мо-
 жемо препоручити нашим читаоцима јер стоји за-
 једно са штемплирином само 36 новчића а биће у
 њему шес штампаних табака.

(Јаван рачун.) Земунско српско добровољно
 друштво давало је у Недељу 20. септем. III ступ-
 преставу „Три бекрије“ у цели да подигне фонд
 за сиромашне љане овдашње и чиста дохотка би-
 ло је 52 фор. 12 новчића. Од тог дохотка дата за
 набавку књига сиромашним реалцима српским што
 се на овдашњој реалци уче, десет форината, оста-
 ло је на чисто 42 фор. што су уложени у ште-
 дионице.

(Суревњив.) Неки млад човек из нове Пеш-
 те, који се скоро ожењено, био је подуже на пу-
 ту. Кад се вратио кући поче нешто сумњати на
 своју жему и постане јако суревњив. У тј забу-
 ђености да би јој се осветио — одгризе јој нос.

тем оваких агитација да дође до цели, као да ће Србија да слуша обичне песме Видов-данове а неће да гледи који су услови за њу про-битачнији. Ово питање живо занима читалачку публику нашу. Друго вам ништа немам јавити већ да су от-почета војничка вежбања. Но како је ружно време народни војници нису могли да станују у логору већ су разређени по механама. У четвр-так беше маневра с паљбом и срећа те се ништа хрђаво није десило као у Неготину што су више њих ра-њени а двојица бог зна хоћел пре-болети. На маневри беше кнез у народској пуковничкој униформи за-једно са намесницима и земунским ђенералом г. Кшижом. И у Крагу-јевцу догодило се два несретна слу-чаја при екзерциру, од којих један као што чујем, из пизме. А за ов-дашњег грађанина А. Л. чујем да је лишен часништва у народној војсци с тога, што је ономад на екзерциру ударио народног војника. — Јуче у четвртак догоди се овај мистериоз-ни факт. У дућан овдашњег сарафа Л. уђе неки младић Евреин и пита да л' потребују књиговођу. Сараф не беше дома, већ супруга његова и момак један, који рекоше, да им не треба књиговође. На то иште младић лутријски лист „Меркур,“ у коме хоће нешто да види. Момак му изнесе речени лист. Пошто га је младић прегледао и вратио, опро-сти се и остави дућан. Но мало доцније видоше да је подметнуо па-сквиљу против династије и владе. Пасквила је писана латинским ру-кописом у бунтовничком духом. По-лицији је испало за руком, да још исто вече тог младића у једној ов-дашњој гостионици нађе, али он неће да зна ни за какву пасквиљу, и ако не одриче, да је био у сарафа. — Но збиља шта би са последњим бро-јем вашег листа? Нигде га у Бео-граду нема. . . Кака ли га невидима сила то задржа? Така би иста срећа подесила и онај број „Панчевца,“ у коме је било отворено писмо др-а Драгише Станојевића, али наши то поштари превидоше, те „Панчевац“ недође у тај мах под црвени плај-ваз. Но то је последњи пут, јер се власници огорчише љуто на њ те га сравнише са „Напретком“ и ве-чни улазак у Србију закратише.

— Имамо из Кијева, јавља „Јед.“ од 3. Октобра писмо, којим нам се јавља, да је наш г. митрополит та-мо дочекан са својом пратњом да се не може боље желити. Русима је ова посета веома повољна, и у-

чинила је на јавно мишљење у Ру-сији врло повољан утицај.

— О изборима одборника општи-не београдске 5. мес. изабрати су као: Одборници Јован Митрићевић, државни саветник; Коста Кнеже-вић, шмит са теразија; Живко Да-видовић, пенз. саветник; Мијајило Антонић, из Палилуле и Алекса Да-видовић чиновник у пензији. Заме-ници: Рајко Крављанац Стојковић, из Палилуле и Урош Јовановић ба-калин са теразија.

— Државни тужилац у Пешти предао је тужбу своју против рас-кнеза Карађорђевића, Трипковића и Станковића. Он оптужи раскнеза као виновника грознога убиства топ-чидерског и иште да се смрћу казни. За Трипковића и Станковића иште 15- и 20-годишње тамновање.

— Оставка угарског министра у-нутрашњих послова барона Венк-хајма уважена је. На његово место наименован је Рајнер досадашњи ве-лики жупан баршки. У понедеоник пре нег' што се је цар кренуо на пут, држана је у дворани пештанског колодвора министарска седница под председништвом царевим, на коју дођоше из Беча војени миистар Кун, па министри Гискра и Брестел. Саветоваше се о мерама да се буна у боци которској угуши. Војеном министру дата је неограничена власт у том погледу.

— Устанак Срба у Боци котор-ској све више узима мах. Доказано је, по бечким листовима, да се с њима и поједини црногорци боре. У прошли понедеоник држан је на Цетињу савет, у коме закључише, да се изда окружница на европске силе, којом ће црногорска влада јављати, да не може гарантовати за неутралност црногорског народа, ако се которски устанак не угуши што пре. Пуковник брођана, Јовановић, који се сам тражио, да војује про-тив усташа, рањен је одмах у првом окршају. Ево што пишу „П. Л.“ о том устанку:

„Зацело сте извештени о постан-ку овдашње буне и првим крвавим сукобима. Но не мање ће вас зани-мати, да чујете о томе од једнога очевидца. Беше недеља, 19. пр. м., кад сам био у Рисанима. Ц. кр. ерески капетан Франк баш је тада био дошао и употребио прилику, да се с неким сељацима из Криво-шије и Леденице поразговори о на-родној војсци. У договору с њима закаже он 21. пр. м. састанак ста-

новника из Кривошије, Убла, Ле-денице и Орахова, да им разјасни закон о земаљској одбрани и да их склони на њ. Као што је уречено, капетан дође 21. пр. м у Рисан. Но народ из Кривошије и Леденице нехтеде никаква разјаснења о томе чути, те недође у Рисан. С тога је држан састанак близу Кнезлаза на друму. Народ је био доста миран, но ипак је остао тврдо при својим условима, које је одмах у почетку изнео и под којима је хтео само ступити у војску, на име: не хтеде се заклети, нехтеде примити оружје и униформу и ићи на ексецир. Док се овде у пољу преговарало, народ из Кривошије већ се почео селити и преносити храну и стоку своју на црногорску земљу на Грахово. Људи и момци из Кривошије међу-тим одоше са својим оружјем у Ри-сан, да га тамо код приватног пуш-кара оправе, којем је оправка тре-бала. 22. пр. м. чуло се, да се на-род непрестано сели у црногорску област; власт је то мирно гледала. 23. пр. м. у 10 с. из јутра држана је велика народна скупштина у Све-чеву, где су дошли и људи из на-пред споменутих места, и из среза Херцега новог. И ту је закључено, да се нападне тврђава Драгаљ и да се узму фишеци, којих је тамо било за ц. војску. И те ноћи били су већ сви путеви у Драгаљ и гора, која опасује Рисан поседнути, како би се ц. војсци спречио пут у Драгаљ и начинила побуна, кад се она при-ближи. Кад је то чуо бригадеки командант у Котору, одмах пошље једну кумпанију од 42 момака са два официра преко Леденице у Дра-гаљ у помоћ и три жандара из Ко-тора да мотре свестрано покрет ус-таша. На један сахат од Рисана чу-ше жандари десет пушака око Ле-денице, а одмах потоме учестану пуцњаву. Они отрче у Рисан и јаве команданту, који опет пошље једно одељење војника под управом по-ручника Ринек а онима у помоћ. Но наоружани сељаци их дочекају код Леденице и одбију их натраг. Ри-нек се повуче са својим војницима натраг и отпочне бој, јер сељаци све јаче наваливаху и хтедоше им оружје одузети. Кад се зачуше пу-шке појуре сељаци са свих страна и бише војску, која се натраг по-влачила не само из пушака него и камењем из брда. Бој је трајао 3½ сахата, од ¼ до 7 после подне. Поручик Ринек падне мртав и још двојица војника, а 14 је рањено; између њих само 5 из пушака, дру-ги камењем.“

Из Трста телеграфу: 11. о. м. пре подне стигао је амо поуздан глас, да су устанци заузели једну тврђаву. Саучешће Црногораца у устанку которском је изван сваке сумње. Говори се, да су Црногорци подигли војени стан на граници аустријској. У Котор полази нова војска. Ноћу између 9. и 10. о. м. напали су усташи на тврђаву Стањевић; телеграфска линија у Будви прекинута је. Надзорници телеграфски који је оправљаху нападнути су од усташа. И Будва беше у опасности.

— Из Сарајева пишу истоме листу: Како је букнуо устанак у Боки которској, Сафет-паша, гувернатор херцеговачки, је одмах наредио што треба, да се оданде устанак непотпомаже. С тога је одмах послао команданта мостарске војске ливу Ахмед-пашу у Требиње с једним батаљоном да са војском и стражом која је већ тамо, чува границу. Осим тога послао је бригадскога ђенерала Алипашу у Мостар.

— Страни листови пишу из Париза, да се цару повратила болест тако, да већ не може јакати. Доктор Нелатон позван је цару у Компјењ да испита болест. Можда су рђави гласови из Париза узрок, што је јуче курс дукатима са 7 новчића скочио.

— Читамо у страним листовима, да су Турци дознали за заверу, која као да је у свези са устаном которским. Веле, да су због тога више њих Арнаута и Херцеговаца уапшени. Јављају и то, да султан неће присуствовати отварању сујецка канала.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 18. октобра. (Тел. *) Шеница у Ђуру: мађарска 87-фунт. 4.60, 85-фунт. 4.50, банатска 88-фунт. 5.20, 89-фунт. 5.65; вивелбуршка у Вивелбургу 87-фунт. 5 фор.; словачка у Бечу 86½-фунт. 5.15. — Раж словачка у Флорисдорфу 81-фунт. 3.60, 83-фунт. 3.75; мађарска у Ђуру 80-фунт. 3.03 — Јечам у Бечу, моравски 74-фунт. 3.70, словачки 73-фунт. 3.40, аустријски 71-фунт. 3 фор., 72½-фунт. 3.05. — Мађарска воб у Бечу 45-фунт. 1.92, 50-фунт. 2.20.

*) Кад смо лист већ у штампу били дали, дође нам овај званични телеграм, први за месец и по дана.

Стање воде Саве и Дунава.

Код Земун:

У четвртак 16. окт. 10 с. 1 п. над нул. Кишов.
„ петак 17 окт. 10 с. 4 п. над нул. Облачно.
„ суботу 18. окт. 10 с. 5 п. над нул. Ведро.

Код Митровице:

У четвртак 16. окт. 13. с. 6 п. над нул. Ведро.
„ петак 17. окт. 13. с. 6 п. над нул. Ведро.
„ суботу 18. окт. 13 с. 11 п. над нул. Ведро.

Код Сиска:

У четвртак 16. окт. 18 с. 4 п. над нул. Ведро.
„ петак 17. окт. 19 с. 0 п. над нул. Кишов.
„ суботу 18. окт. 19 с. 3 п. над нул. Кишов.

Код Оршаве:

У четвртак 16. окт. 6 с. 6 п. над нул. Облачно.
„ петак 17. окт. 7 с. 1 п. над нул. Кишов.
„ суботу 18. окт. 7 с. 5 п. над нул. Облачно.

Њ Земун, 18. октобра. Од неког времена не долази нам званични телеграм о промету на бечкој житној берзи. На наше питање добили смо одговор, да је то престало услед налога врховног телеграфског надлежатељства унгарског, које не допушта, да се извешће „бечке“ житне берзе телеграфу бесплатно у места, што принадлеже св. стевановој круни. О чудне лојике! Господа, што су тај налог издали, слабо показују знања у тим стварима. Не интересује то толико бечлије већ је нама до тога стало, да брзо и точно доснајемо, како „наша“ храна пролази по главним тржиштима; каква јој је цена и т. д. Не само о стању житне радње у Бечу, већ и по самим странским главним пијацама требало би нас истим путем извештавати ради нашег равнања. — Није нам познато, да ли је наш трговачки гремијум чинио корак у том погледу. Ако још није то смо ради, да га овим на то опоманемо. И ако Земун није главна житна пијаца, то у нашој вароши станују трговци, који међ прве спадају што са храном раде.

Исто тако неможемо извести читаоце о стању ствари у погледу на трговачку и занатлијску комору. Рекоше нам, да су свуда осим Панчева избори повереника предузети и односни спискови послати. Веле, да је то све већ одавно свршено, а овде се још ништа није радило!

У суботу 25. о. м. излази рок за уплату друге своте на акције од овдашње петролејске фабрике. Ми то споменемо с тога, да се не би који са плаћањем задоцнио, те би морао плаћати 5% интереса од дана рока.

Земун. Ове две теретне просте лађе прођоше за недељу дана Савоушће за Сисак: лађа „Арад“ г. Рајнера, са 5600 мерава шенице; лађа „Розалија“ г. Николе Лучића, са 1850 мерава шенице.

Земун. (Званично.) У понедељак 3. новембра држаће се код овдашњег мајистрата лицитација ради набавке од 180/200 хвата дрва.

— У среду 4. новембра држаће се у Тителу дражба ради давања под закуп на 5 или 10 година 348 југара ритске земље.

— Друга банска регимента позива све оне граничаре, који десет година одуствују, да се за годину, 6 недеља и 3 дана својим кућама врате, јер иначе предузеће се оно што закон наређује.

Земун. Обрт Земунске Штедионице месеца октобра 1869. п. р.

Примање.	
Пређашња готовина благајне	ф. 4784.66
Разни улови	20452.—
Уплаћени зајмови на непокретности	2.—
Зајмови на валоге	740.—
Ескомт менице	55146.50
Камате од зајмова од непокретности	246.73
Камате од зајмова на валоге	51.96
Камате од ескомт меница	232.26
Доходак од штампарских ствари	12.25
Провизија и писарина	109.45
Ванредни зајмови	624.34
Отворени рачуни	150.—
Непосредна штемпларина	2.60
Берске вредности	8255.—
Камате од истих	123.94
Свега ф. 42301.69	

Давање.	
На уложнике повраћено	ф. 15181.87
Камате од уложених капитала	59.72
Зајмови на непокретности	3150.—
Зајмови на валоге	2050.—
Ескомт менице	16750.—
Разни трошкови	2.60
Плата званичницима	116.65
Ванредни зајмови	1335.81
Берске вредности	697.24
Камате од истих	4.21
Готовина благајне	2953.59
Свега ф. 42301.69	

Београд. Издата је окружница, којом управа „прве српске банке“ јавља, да је радњу своју отпочела. Пре него што ћемо читаоцима ту окружницу саопштити од речи до речи ваља нам споменути и управни бански савет и његове чланове, који пуноправно фирму потписују и који су знања ради и речену окружницу потписали. Управни тај савет састоји се из: г.г. Ж. Карабиберовић, претседника; Томе Андрејевића, првог и Илије Пржића, другог претседника; саветника грофа Едварда Кароља, Јакова Лања, Хаџи Томе, Ристе С. Поповића, Косте Р. Панића, Арсе Лукића, Р. Ј. Барловца и Густава витез Божана. Као званични управитељ (канцеларијски?) потписао је окружницу г. Васа Петровић и привремено као управитељи банке потписаће г.г. Тома Андрејевић и Р. Ј. Барловац.

Окружница овако гласи:

„Част нам је саопштити вам, да је прва српска банка своју радњу отпочела и усудујемо се на страни круг наше уставом утврђене радње до знања вам доставити. Судски протоколирану фирму потписиваће један члан од управе са директором или са предстојником канцеларије, или оба последна заједно. Умољавамо Вас да на страни стојеће потписе на потписивање наше фирме овлашћене госпде на знање умете и остајемо очекујући Ваше пошт. налоге и т. д.“

Да би се делокруг радње банке трговачком свету опет до знања ставио, прештампан је у тој окружници наново §. 2. устава.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	13.	14.	15.	16.	17.	18.
	О к т о б р а					
Дукат цесарски	5.85	5.85 1/2	5.86 1/2	5.87 1/2	5.89 1/2	5.96
Сребро	120.50	120.65	120.85	120.85	121.25	121.75
5% металици	59.50	59.70	59.60	59.60	59.45	59.60
Ови с кам. мај—новем	59.50	59.70	59.60	—	—	—
5% народни вајам	69.—	69.10	68.90	68.90	68.90	69.—
Акције народне банке	707.—	709.—	708.	709.—	707.—	708.—
" кред. завода	240.—	244.50	242.25	239.—	239.50	238.25
Ловови 1860. године	93.90	93.99	93.70	93.60	93.90	94.20
лондон	122.85	122.80	122.95	123.10	123.35	124.40

Пловидба местне лађе до 19. октобра.

Из Земуна у Београд, у 7 сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 8 сахата у јутру и у 12 и по сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 2 и по сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 5 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 5 и по сахата после подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

(Припослато.)

Награде већ су дате, што их је оровичка изложна комисија одредила. Мило нам је, што се међу одигованим и прво новосадско парно-млинарско друштво налази, јер је и оно изредан производ свој послало на изложбу, те је награђено одличјем. Држимо, да нам је у дужности споменути тај факт, почем брашно тога млинарског друштва и на овдашњој пијаци се јако троши, па се његов продукт може свима муштеријама похвално препоручити.

(Eingesendet).

Die Preisvertheilung von der Jury der Oravitzauer Ausstellung ist bereits erfolgt.

Es freut uns, dass auch die Neusatzer Erste Dampf-mühlen-Gesellschaft bei dieser Ausstellung vertreten war, und hat sich durch ihre vorzügliche Mehlerzeugnisse eine Preismedaille erworben.

Wir halten es umso mehr für unsere Pflicht diese Mittheilung zu machen, da auch am hiesigen Platze das Mehl erwähnter Dampf-mühle stark consumirt wird, und können dieses Produkt unseren Geschäftsfreunden auf das Beste anempfehlen.

N.

Тражи се женска једна за децу, која је ваљаног владања. Обрати се треба на уредништво.

Ђорђе Теодоровић

у Земуну на пијаци бр. 66.

препоручује своје комисиолско стовариште гробних камења од црвеног мермера и пруског гранита сваке врсте и величине по најјестинију цену.

Даље се препоручује за резање и позлату надписа, и готов је примити на се, да код њега купљено камење на опредељено место поставити, јамчећи у свему за солидну послугу по умерену цену.

Georg Theodorovits

in Semlin, Stadthausgasse Nr. 66

empfiehlt sein reichhaltiges Commissionslager von Grabsteinen, aus rothen Marmor und echt preussischen Granit, in allen Sorten und Dimensionen, zu den billigsten Preisen.

Ausserdem werden die bei ihm gekauften Steine auf Verlangen der geehrten Commitenten auf Ort und Stelle aufgestellt, und auch das zu Inschriften erforderliche Meisseln und Vergolden solid, prompt und billig ausgeführt.

У једној земунској трговини шнитворској од потребе је један трговачки помоћник. Извешћа даје од правништво овога листа.

Издаје се под кирију.

Кућа бр. 364 у сокаку до Краљевића Марка. У тој кући има четири собе, две кухиње и друге потребите зграде. Кућа је удешена за једну породицу а цена је умерена. Упитати за услове код

Николе Симића,
у Грегоровој казани.

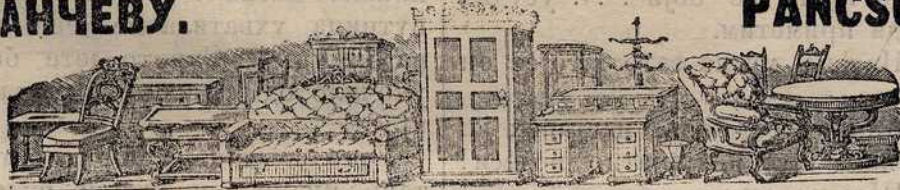
Zu vermietthen ist

das Haus No 364, gegenüber dem Gasthause zum „Kraljevits Marko.“ Dasselbst befinden sich 4 Zimmer, 2 Küchen Holzlage etc. Es ist dies Haus besonders geeignet zur Wohnung einer einzelnen Familie, zudem ist auch der Miethzins ein billiger Auskunst ertheilt der Eigenthümer, im Gregors Kaffeehause,

Nikola Simić.

У ПАНЧЕВУ.

PANCSOVA.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ СОБНОГ НАМЕШТАЈА

КОД

ЈЕОРЕМА ТЕОДОРОВИЋА

У ПАНЧЕВУ,

где се у свако доба могу фини и прости мебели добити, и где се примају и наручбине на тапетарски посао. Почем су и цене са свим умерене, то ће поштоване муштерије добро послужене бити.

У истом стоваришту имаде и велики избор мртвачких сандука од метала сваке величине и каквоће.

Dankfagung und Kundmachung.

Nachdem der Gefertigte durch den Betrieb seines innegehabten Gasthauslokales im Hause der hiesigen griechischen Gemeinde sich schmeichelt, vollends die Zufriedenheit seiner P. T. Gäste erworben zu haben, und mit ersten November l. J. dasselbe verlässt, so kann er nicht umhin, seinen Gefühlen bessern Ausdruck zu geben, als öffentlich dem geehrten Publikum für den ihm erwiesenen Besuch und Vertrauen seinen wärmsten und innigsten Dank auszusprechen.

Zugleich beehrt er sich anzukündigen, daß er mit 1. November d. J. das bisher unter dem Namen „Hotel Venezia“ bestandene Gast- u. Kaffeehauslokale, neu hergerichtet und möblirt, unter dem Namen

Hotel zur Stadt Wien

übernimmt, und das geehrte Publikum höflichst bittet, ihn auch fernerhin mit gütigem und zahlreichem Besuche zu beehren und sich versichert zu halten, daß er wie bis nun auch in der Zukunft besorgt sein wird, seinen geehrten Gästen mit der gewohnten Aufmerksamkeit auf das freundlichste zuzukommen.

Was Speisen, Getränke und Bedienung anbelangt, hofft er nicht nöthig zu haben seine Fähigkeit hervorzuheben, sondern überläßt dies dem gefälligen Urtheil des geehrten Publikum.

Semlin, im October 1869.

Leopold Hasmann.

Забава против воље.

Од Мавре Јоваја.

Стари барон није дао дуго да се моли, већ почне да прича.

„Јелте, драги пријатељи, ви сви познајете грофицу Репај -- млађу... за старију незборим, оног млађег ђаволка црномањасту кнегињу моју!... Камо да је моја! Та морате да је познајете, јер сте сви за њом повише уздисали кано и при Богу ја. Но опет ~~с~~ је наша милост сретна била, да шњом целу ноћ једну путује у једним колима. Додуше, имали смо још једну сапутницу.

Једно вече падне грофици на ум, да ће сутрадан у Араду да буде бал, па да то наравно без ње бити неморе, она заповеди да се прежу кола па ми рече:

— Љубазни бароне, ... љубазни хм! Нисам могао одмах на то да јој одговорим но ипак рекох: Грофице драга, помрчина је као у паклу... Прет пред оком невиди се... Скрхаће се кола, те можемо поломити вратове. Три реке ваља нам прећи, а ђуприје бог-зна како су, па се можемо подавити. Па онда пут даље води преко неке ђаволове шуме, што у њој свагда имаде хајдука. — Грофице, убијте нас; ја сам немогу да вас одбраним. Па зар морамо баш одмах да полазимо? Сутра после доручка да седнемо на кола, на подне смо у Араду, па до у вече можете рахат да се опремите. Дакле хајдемо сутра.

Све бадава. Она беше што-но веле: што на ум то на друм. Шта да вам је описујем ваздан, ви је знате бар што је човек за нешто више моли све је упорнија. Та неће да вам одгађа до последњег часа, већ хоће да се од пута одмори. Она сила воле ноћу да путује, јер је то „романтично.“ Та како није! Тиха нојца... звездано небо а бледа „луна“ предводи „сјајано“ јато...

Хајпосле шта сам могао да радим? ваљало ми је или да идем или да останем дома. Чудне ствари, Наравно да сам изабрао прво.

Што је и истина, истина. Беше божанствени „унтерхалтунг“ у колима. Грофица ми натрпа у руке њену торбу и муф, па заспа. Могао сам да је питам шта ми је ђев, она ми ништа неје одговорила. Спавала је ко заклана. Само по каткад кад би труснула кола преко каког камена отворила би очи. Где ми је торба? За бога да ми нисте сели на шешир, молим вас пазите, па

опет би заспала. Доцније поче и госпођица сапутница да се меша у разговор, тушане се како је боле глава а ја се претварах да спавам.

Наједанпут застану кола и почеше да се нагињу на једну страну баш ко да им је ђев да се малчице одморе.

Грофица се пробуди па упита шта је то? Кочијаш скочи са свог седишта па приђе прозору.

— Милостива госпођо, чини ми се да смо залутали!

— Шта? упита грофица, зар пред нама нема никаког пута? Напред само!

— Да, да, могло би се још али...

— Па води ли тај пут ма где било?

— Али бојим се одвешће нас на несигурно место.

— Звекане! Свако је место сигурно! Где смо сад?

— У шуми...

— Па зар та шума нема краја?

Како се ја опомињем ту шуму може човек за два сахата да прође уздуж и попречно.

— Кочијаш се боји... усудих се ја да приметим.

— Плаћал' му се зато што се он боји?

— Али он се боји, наставих ја, да се вама што непријатно недеси!

— Шта се он зато брине?

— Обично у овој шуми станују разбојници, сиротани.

— А зар он није сиротан? та он је убоги ђаво!

— Да да, промуцах ја. Али кочијаш под сиротанима разуме оне што краду коње и... Грофице, ту нема шале, могу да нам узму не само кола и коње, већ и живот као радош па да ми беше бар онда револвер од све муке.

— Да вам и њега отму поврх свију јада, јелте? ликоташе се малени враг, п'онда отвори вратанца и скочи на поље!

— О да красне ноћи, како шума мирише, а светњаци светлуцају. Гледе само, бароне! Видите ли?

— Како ћу да видим кад је помрчина; невидим ништа!

— Невидите зар се не сјаји тамо иза дрва?

Ја се грдно препадох... Зацело смо близу како хајдучке колебе. То је и кочијаш помислио, па нам промуклим гласом јави, да је она светлост дојиста у гостијоници, ђе сиротани станују.

— Е па лепо, рече грофица, а ти терај у ту гостијоницу и онако незнамо, где ћемо на конак.

— Заиме Бога, грофице, промуцах ја, шта ћете то? Та то је гла-

совита хајдучка колеба, те ће нас све побити. Ту је и гостијоничар у договору са хајдучима, те су толике људе побили. Баш ономадне читао сам то у новинама.

Ова ђавоска сатвар прекиде ме својим кликотањем.

— То су само гатке, рече она, ко се боји још голих уобраза? Шта ћемо кад овде нигде у околини нема „хотела;“ морамо ту да одседнемо. Нужда закон мења. Она заповеди кочијашу, да тера полако и пође пешице да покаже пута, претећи ако ми нећемо, да ће она сама да оде у гостијоницу.

Кад бесмо већ близу чарде зачусмо гласове циганске музике. „Боже мој, повиче грофица у подсмеху, сигурно су се хајдучи из целе околине овде сакупили. Вид'те, тражили смо „бал“ па смо га и нашли. О, да чудне среће!

Затим похити вратима.

Дође ми онда да је оставим па да се вратим пешке, али збиља то неби било „кавалерски!“ Нисам то никако могао... Госпођица сапутница ухватила ме беше за раме па непушта. Сирото дете беше се укочило од страха. Дрхтала је ко прут.

У то грофица отвори врата, кад тамо имамо вам шта и видети. У онај мах у страху учини ми се као да их беше преко педесет хајдука, али кад се мало повратих видох да их нема деветорица с механцијом ђутуре. Али камо срећа да их није било ниједнога... И пет па су доста за ме.

Пет живахних младића, високи до тавана беху се похватили у коло, а мале пушке разбацали по земљи. Кад нас угледаше пустише се из кола, и гледаху нас зачуђено, али ватрено. Грофица се приближи па са лаганим осмехом развезе: „Опростите што вас узнемиравамо у вашој забави. Залуталисмо па не можемо по мраку да тумарамо, зато вас молимо примте нас вечерас на конак.

На то један од хајдука скине шешир поклони се грофици и рече: како то није узнемиравање, како он — Фекете Јошка, то себи и за част сматра и пита с ким има част говорити.

Пре неко што сам могао да дам знак грофици да неказује свога имена, већ је она, непажљивица, изрекла: Грофица Репај.

— Познато ми је то име, рече хајдук смешећи се. Стари гроф гађао ме је из пушке једанпут, ал није ме згодио. Изволте сести, грофице!